

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2020-11-13
Stockholm

Mål nr
P 12200-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-10-30 i mål nr P 1067-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. Föreningen Rädda Pyttebroområdet – Värna Ängelholms oaser

2. UI

Motpart

1. Ängelholms kommun

2. AB Ängelholmshem, 556054-7555

SAKEN

Antagande av detaljplan för XX m.fl., Nybroområdet, Ängelholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Kommunfullmäktiges i Ängelholms kommun beslut den 28 januari 2019, dnr KS 2015/843, att anta detaljplan för XX m.fl., Nybroområdet.

Dok.Id 1627313

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Föreningen Rädda Pyttebroområdet - Värna Ängelholms oaser (föreningen) och **UI** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Ängelholms kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

AB Ängelholmshem har inte hörts av.

Föreningen och **UI** har anfört huvudsakligen samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen med följande tillägg:

Att länsstyrelsen valt att inte överpröva beslutet om att anta detaljplanen hindrar inte domstolen att göra en annan bedömning. Kommunen genomför redan detaljplanering för att möjliggöra bostadsbebyggelse i närheten, bland annat i Stationsområdet och i Parkskolan bredvid Stadsparken. Därutöver byggs det bostäder på grannfastigheten YY. Det finns ett antal andra områden föreslagna för bostäder i översiktsplanen. Den största delen av marken inom planområdet är inte bebyggd, utan bevuxen med träd. Växtligheten inom området bidrar till att en promenad längs ån ger en naturupplevelse. Kommunen har inte gjort någon analys som visar vilka konsekvenser för natur- och friluftsvärdena som upphävandet av strandskyddet i detaljplanen skulle kunna få ur ett långsiktigt perspektiv.

Föreningen och UI har gett in delar av programbeskrivningen för planprogrammet för ZZ m.fl. (Stationsområdet).

Ängelholms kommun har anfört huvudsakligen samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen med följande tillägg:

För att upphäva strandskyddet inom området åberopar kommunen det särskilda skälet att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse. Strandskyddets syften påverkas inte negativt av detaljplanens genomförande. Av

planbeskrivningen framgår det att området för ny bebyggelse redan idag är detaljplanelagt som kvartersmark. Området kan alltså inte ses som tillgängligt för allmänheten. Det redovisas också att en liten del av befintlig allmän plats regleras till kvartersmark, vilket kompenseras av att annan privatägd kvartersmark genom planen blir allmän platsmark. Kommunen har genomfört noggranna utredningar och analyser för att minimera påverkan på naturmiljön.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Detaljplanen syftar till att möjliggöra att bostäder i form av mindre flerbostadshus uppförs längs Rönne å i Ängelholm. Inom planområdet finns idag ett flerbostadshus med 33 lägenheter och en friliggande villa. Planen medger ytterligare ca 24 nya lägenheter. För att kunna utföra åtgärderna har strandskyddet upphävts i detaljplanen. Marken närmast Rönne å har planlagts som allmän platsmark för att bevara befintligt promenadstråk vid Rönne å och för att säkerställa att allmänheten har fortsatt tillträde till platsen.

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (se 7 kap. 13 § andra stycket miljöbalken). Kommunen får i en detaljplan upphäva strandskydd för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk väger tyngre än strandskyddsintresset (se 4 kap. 17 § plan- och bygglagen [2010:900], PBL). Vad som kan utgöra särskilda skäl framgår av 7 kap. 18 c – g § miljöbalken.

Länsstyrelsen ska överpröva en kommuns beslut att anta en detaljplan om beslutet kan antas innebära att strandskyddet upphävs i strid med gällande bestämmelser (se 11 kap. 10 § andra stycket PBL). Länsstyrelsen har beslutat att inte överpröva kommunens beslut. Det finns dock inget som hindrar att domstolen gör en annan bedömning i frågan om upphävande av strandskydd (se MÖD 2014:12).

Kommunen har som särskilt skäl för att upphäva strandskyddet angett att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan

tillgodoses utanför området (se 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken). Kommunen har anfört att det allmänna intresset i det här fallet är kommunens behov av tätortsutveckling. Enligt motiven till bestämmelsen är en kommuns behov av tätortsutveckling en åtgärd som kan utgöra ett angeläget allmänt intresse. För att intresset ska vara angeläget bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället (se prop. 2008/09:119 s. 106).

Som skäl för upphävande av strandskydd har i planbeskrivningen anförts huvudsakligen följande: Planområdets lokalisering är central, vilket innebär en närhet till service och kommunikationer. Förtätningen väntas bidra till möjligheten att öka gång- och cykelanvändningen och därmed ett minskat bilberoende. Nödvändig infrastruktur är redan utbyggd i anslutning till planområdet, vilket är fördelaktigt ur ett kommunalekonomiskt perspektiv. Planförslagets lokalisering stämmer överens med översiktsplanens riktlinjer för tätortsutveckling. Området har dessutom ingått i kommunens byggprognos enligt kommunens bostadsförsörjningsplan 2016–2019. Bostadsförsörjningsplanen utgör ett underlag för prioritering av detaljplaner och ett planeringsunderlag i syfte att möjliggöra byggnation och användning av befintligt bostadsbestånd i enlighet med kommunens målsättningar och intentioner. Ängelholms kommun växer och det finns lediga tomter och byggrätter, men inte i de områden som efterfrågas mest.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer mot bakgrund av det som kommunen redovisat att tätortsutvecklingen får anses vara ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken.

För att särskilda skäl enligt bestämmelsen ska anses föreligga krävs dessutom att intresset av att uppföra åtgärderna inte kan tillgodoses utanför området. Enligt förarbetena ska prövas om åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. Om åtgärden kan lokaliseras utanför området ska i så fall den lokaliseringen väljas istället (se prop. 2008/09:119 s. 106).

Kommunen har inte presenterat någon utredning om möjligheten att uppföra bostäder i den omfattning som åsyftas i detaljplanen utanför strandskyddat område. Av

handlingarna i målet framgår också att kommunen möjliggör för byggande av bostäder i andra delar av Ängelholm. Det finns därför inte förutsättningar att upphäva strandskyddet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken. Inte heller den omständigheten att området redan är planlagt som kvartersmark utgör ett särskilt skäl för att upphäva strandskyddet. Beslutet om att anta detaljplanen ska därför upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Mikael Hagelroth, tekniska rådet Mats Kager och tf. hovrättsassessorn Hannah Grahn, referent.

Föredragande har varit Filip Fava.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-10-30
meddelad i
Växjö

Mål nr P 1067-19

PARTER

Klagande

1. Föreningen Rädda Pyttebroområdet - Värna Ängelholms Oaser

2. UI

3. BL

Motpart

Ängelholms kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Ängelholms kommuns beslut den 12 december 2018 i ärende nr KS 2015/843, se bilaga 1

SAKEN

Antagande av detaljplan för XX m.fl, Ängelholms kommun (Nybroområdet).

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Kommunstyrelsen i Ängelholms kommun beslutade den 12 december 2018 att anta en detaljplan för XX m.fl., Nybroområdet, Ängelholm. Beslutet har överklagats av Föreningen Rädda Pyttebroområdet, UI och BL.

YRKANDEN M.M.

Föreningen Rädda Pyttebroområdet och UI yrkar att detaljplanen upphävs. Som skäl anförs bl.a. följande.

Varje tätort har stort behov av att kunna reducera koldioxid ur luften, vilket endast kan ske med grönområden som omfattar vuxna träd såsom de som finns inom området XX. Det är allvarligare än det kan tyckas att trädningen i planområdet exploateras. Förlusten av biologisk mångfald är ett av de stora globala miljöproblem som kan leda till att förutsättningarna för livet på jorden ändras i grunden. Rönne å och dess stränder har fortfarande en hel del sammanhängande natur. Det är viktigt att den inte försämras genom att delar exploateras. I stället borde kommunen satsa på att förbättra den gröna infrastrukturen. Det är uppenbart att en förtätning allvarligt kommer att påverka friluftslivet runt ån i en negativ riktning.

För att strandskyddet ska kunna upphävas i en detaljplan krävs för det första att det finns särskilda skäl. För det andra krävs att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Tätortsutveckling för att försörja kommunen med bostäder kan vara ett sådant angeläget allmänt intresse som menas i lagtexten, men det är inte generellt ett angeläget allmänt intresse (Se MÖD 2016:13). Det är tveksamt om kommunen har visat att det rör sig om ett sådant angeläget intresse i det här fallet. Det måste också visas att intresset inte kan tillgodoses utanför det aktuella området. Ingenstans i planbeskrivningen framgår varför just detta område måste bebyggas. Inga överväganden kring alternativa lokaliseringar redovisas. För att strandskyddet ska

kunna upphävas krävs också att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Kommunens bedömning av detta är bristfällig.

Att Rönne å omfattas av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken säger också något om vilka värden som finns där.

Det är värt att notera att de kompensationsåtgärder som föreslås (plantering av ersättningsträd och uppsättning av holkar) inte går att genomföra, eftersom de föreslagna bostäderna kommer att fylla större delen av fastigheten, så det finns inte plats att plantera särskilt många träd där. Träd växer dessutom långsamt, så när de träd som eventuellt planteras vid exploateringen av XX är tillräckligt stora för att vara till nytta för växt- och djurlivet i området har dessa växter och djur sedan länge flyttat eller dött.

Av planförslaget framgår att de nya byggnaderna skall kunna nå en höjd av 16,5 m ovan Rönne ås medelyta. Eftersom promenadvägen som löper mellan en ny bebyggelse och ån endast ligger någon meter över vattennivån kommer byggnadernas fasader mot ån att våldsamt inkräkta på denna promenadväg, och utgöra ett emotionellt hinder för att utnyttja promenadvägen. Man vill också från kommunens sida reglera husens fasadmaterial och ange dessa som puts eller tegel. Puts kan färgas men det mest naturliga är gult tegel som resten av Garvaregatan har liksom stora delar av det befintliga hyreshuset inom XX. Föreningen vill definitivt inte se en vit puts, såsom fasaderna på husen i det så kallade Rönne Brygga.

BL yrkar att detaljplanen upphävs. Som skäl anføres bl.a. följande.

Rönne å berörs av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken. De värden som bedöms finnas kopplat till riksintresse för naturvård inom planområdet är det befintliga trädbeståndets påverkan på intilliggande naturvärden (lövträd och mäktiga svarttallar). I direkt anslutning till Rönne å kommer endast en smal remsa

att förbli allmän plats. De föreslagna byggnaderna hamnar intill ån. Träden som försvinner vid en exploatering får enligt utförd naturvärdesinventering en direkt påverkan på omkringliggande naturvärdesobjekt inklusive Rönne å.

Hela ån ingår i riksintresset för friluftsliv där vissa delar är bebyggda och andra delar brukas som exempelvis jordbruksmark. Ytterligare förtätning enligt planförslaget i stadsmiljö och en onaturlig bebyggelseutveckling, bedöms påverka nuvarande tillstånd mycket negativt. Att planförslaget tillåter ett smalt gång- och cykelstråk längs ån räcker inte för allmänheten.

För att kunna upphäva strandskyddet krävs ett angeläget allmänt intresse. Det angelägna allmänna intresse som hävdas i detta fall är kommunens behov av tätortsutveckling. Detta "allmänna intresse" finns dock inte. Man måste beakta att kommunen redan hårdexploaterar närområdet. Inom en radie av 500 meter från planområdet XX, projekteras och planläggs (våren 2019) c:a 500 nya lägenheter. Planområdet, XX utgör mindre än 5 procent av alla dessa stadsnära lägenheter. Dessutom finns kommande planer på att bygga 60 stadsnära lägenheter i "Parkskolan" och 25 lägenheter nordost Nybron. Förutom denna förtätning av centrum, pågår för närvarande projekt som kommer generera mer än 1 000 bostäder. Av vad som anförts ovan är det bevisat att upphävandet av strandskyddet för XX inte kan ske med motiveringen att området behöver tas i anspråk för att tillgodose allmänt intresse. Områdets funktion som tätortsnära rekreativområde förstärks tvärtom ännu mer.

Ängelholms kommun bestrider bifall till överklagandet. Man anför bl.a. följande.

Inkomna överklaganden utgår till stor del från tidigare samråds- och granskningsyttrande och har besvarats i samrådsredogörelsen och granskningsutlåtande. Kommunen vill dock ändå nämna att en naturvärdes- och fladdermusinventering gjorts som visar att de största naturvärdena finns i träden närmast ån, och dessa träd kommer bevaras. Området kommer också även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Berört träd område bedöms inte vara mer artrikt än motsvarande miljöer nerströms. Planförslaget bedöms inte innebära någon påtaglig skada på riksintresset. Marken som detaljplanen avser och som möjliggör för nybyggnation är redan idag till största delen detaljplanelagd för kvartersmark. Platsen är inte en allmän plats och majoriteten av träden ligger inom kvartersmark för bostäder. Den bör därför inte ses som ett allmänt grönområde. Planen hämmar inte friluftslivet. Promenaden kommer fortsatt vara tillgänglig.

Upphävandet av strandskyddet är motiverat för att tillgodose det allmänna behovet av bostäder. Sammanfattningsvis följer planen därför kommunens riktlinjer, styrdokument och är en viktig del i lokala regionala och nationella mål gällande bostadsutveckling. Förtätning är det främsta verktyget för att uppnå en hållbar samhällsutveckling. Kommunen anser därför att det inte finns några skäl att upphäva detaljplanen.

Föreningen Rädda Pyttebroområdet och UI har bemött Ängelholms kommuns yttrande i målet och sammanfattningsvis anfört att kommunen inte har motiverat varför detaljplanen är av avgörande betydelse för kommunens framtid.

BL har även han bemött Ängelholms kommuns yttrande i målet vid domstolen och då i korthet summerat sin inställning med att planen ej följer kommunens riktlinjer samt styrdokument och har marginell betydelse i de lokala, regionala och nationella målen gällande bostadsutveckling. Planen kommer att inverka menligt på befintlig miljö och strandskyddet är mycket viktigt i detta ärende.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolens prövning i aktuellt mål är enligt 13 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900) begränsad till frågan om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klagandena har angett eller som annars framgår av omständigheterna. Den myndighet eller domstol som har att pröva ett

överklagande av ett beslut att anta en detaljplan ska antingen fastställa eller upphäva beslutet i dess helhet. Om kommunen har medgett det, får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt. Utan kommunens medgivande får endast ändringar av ringa betydelse göras.

Mark- och miljödomstolen vill understryka att det enligt 1 kap. 2 § plan- och bygglagen är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Det är således kommunen som, inom vida ramar, har att avgöra hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen. Stor vikt bör tillmätas de lämplighetsbedömningar som kommunen har företagit, och den statliga kontroll som prövningen innefattar vid ett överklagande stannar därför i förhållande till dessa bedömningar vid en prövning av om ett överklagat kommunalt beslut att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen.

Vid planläggning ska enligt 2 kap. 1 § plan- och bygglagen hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. Vid en överprövning av kommunens beslut att anta en detaljplan bör beslutet upphävas endast om kommunen i sin bedömning gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda och/eller allmänna intressen eller i de fall då kommunen förfarit felaktigt vid handläggningen av planärendet.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom utredningen i målet samt övervägt vad de klagande har anfört i mark- och miljödomstolen. Domstolen instämmer i allt väsentligt i de bedömningar som kommunen gjort i den antagna planen. Domstolen vill dock även nämna följande.

Länsstyrelsen i Skåne län har den 15 februari 2019 beslutat att inte överpröva kommunfullmäktiges beslut att anta nu aktuell detaljplan enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen. Detta innebär bl.a. att länsstyrelsen har bedömt att detaljplanen

tillgodoser riksintressena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken samt att bebyggelse inte är olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Att länsstyrelsen bedömt planen som godtagbar i en fråga som länsstyrelsen ska bevaka som regional planmyndighet innebär i många fall att det inte finns skäl för den överprövande myndigheten att frångå den bedömningen. Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att detta är ett sådant fall. Skäl att upphäva detaljplanen föreligger därför inte.

Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 20 november 2019.

Marie Gerrevall

Kent Svensson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Marie Gerrevall, ordförande, och tekniska rådet Kent Svensson. Föredragande har varit beredningsjuristen Martin Johansson.